

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Monter stolarki budowlanej (712906)

**Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni
gdzie indziej niesklasyfikowani**

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Monter stolarki budowlanej (712906)

**Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni
gdzie indziej niesklasyfikowani**

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Monter stolarki budowlanej (712906)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [667]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/photo-2256489> [dostęp: 31.10.2018].

Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB
26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (048) 364-42-41, fax (048) 364-47-65
e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie montażu stolarki budowlanej.....	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	13
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	14
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	14
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	15
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	15
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	16
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	17
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	17
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	18
7. SŁOWNIK POJĘĆ	20
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	20
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	22

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Monter stolarki budowlanej^S 712906

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Montażysta stolarki.
- Monter okien i drzwi.
- Pracownik do montażu okien i drzwi.
- Pracownik do montażu stolarki.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 7111 House builders.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja F – Budownictwo.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Maria Jolanta Bisaga – Polska Izba Przemysłowo-Handlowa Budownictwa, Warszawa.
- Cezary Dziubek – RO.SA. – HALE Sp. z o.o., Radom.
- Tomasz Sułkowski – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Dorota Koprowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Tomasz Kupidura – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Paweł Przystalski – Dolmeb Sp. z o.o., Świdnica.
- Lidia Staniszevska – Zespół Szkół Budowlanych, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Jakub Kus – Związek Zawodowy Budowlani, Warszawa.
- Waldemar Mazan – Konfederacja Budownictwa i Nieruchomości, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Monter stolarki budowlanej¹² montuje i demontuje okna, w tym okna dachowe, drzwi balkonowe, drzwi wewnętrzne i zewnętrzne, osłony okienne i drzwiowe. W ramach wykonywanej pracy dokonuje również montażu i demontażu parapetów, schodów modułowych, balustrad i bram garażowych oraz segmentowych i rolowanych bram przemysłowych.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Monter stolarki budowlanej pracę rozpoczyna od dokonania niezbędnych pomiarów i oceny, czy zachowane zostały odpowiednie tolerancje wymiarowe. Na podstawie norm, katalogów, instrukcji montażowych oraz dokumentacji technicznej¹ dobiera metody montażu okien, drzwi, schodów modułowych, osłon okiennych i drzwiowych oraz bram garażowych i przemysłowych. Dobiera odpowiednie narzędzia i sprzęt, okucia, materiały i akcesoria montażowe, a następnie dokonuje montażu stolarki budowlanej zgodnie z technologią przewidzianą przez producenta.

W przypadku montażu okien i drzwi wykonuje również izolację termiczną ościeżnicy⁸ z ościeżem⁷ oraz wykończa połączenie tych elementów. Przy oknach dachowych wykonuje dodatkową obróbkę za pomocą kołnierza uszczelniającego. W zależności od zakresu ustalonych prac montuje również wewnętrzne i zewnętrzne osłony przeciwsłoneczne oraz osłony zabezpieczające okna i drzwi zewnętrzne. Wewnątrz pomieszczeń montuje schody modułowe. Po wykonanym montażu ocenia poprawność i jakość wykonanych prac oraz sprawdza dokładność spasowania i domykania okien, drzwi, osłon oraz bram garażowych i przemysłowych. W razie potrzeby dokonuje odpowiednich regulacji.

W ramach realizowanych prac monter stolarki budowlanej wykonuje również demontaż okien, drzwi, schodów modułowych, osłon okiennych i drzwiowych oraz bram garażowych i przemysłowych. Prace te realizuje zwykle podczas wymiany starej stolarki budowlanej na nową.

Sposoby wykonywania pracy

Praca **montera stolarki budowlanej** polega w szczególności na:

- dokonywaniu przedmiaru¹¹ i obmiaru⁶ robót montażowych,
- organizowaniu działań w zakresie wykonywania robót montera stolarki budowlanej,
- transportowaniu i składowaniu materiałów i odpadów,
- dostarczaniu materiałów, narzędzi i sprzętu na stanowisko pracy,
- montowaniu stolarki budowlanej, na którą składają się okna zewnętrzne i drzwi balkonowe, okna dachowe, drzwi zewnętrzne i wewnętrzne, bramy garażowe i przemysłowe, osłony okienne i drzwiowe oraz schody modułowe,
- demontowaniu elementów stolarki budowlanej.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Monter stolarki budowlanej prace wykonuje na zewnątrz oraz wewnątrz obiektów budowlanych, często na wysokości – na rusztowaniach i w podnośnikach koszowych¹⁰. Monter stolarki budowlanej pracuje w wymuszonych pozycjach ciała oraz w zmiennych warunkach atmosferycznych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Monter stolarki budowlanej w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- uchwyty do transportu szkła,
- młotek,
- pion⁹,
- poziomnicę,
- taśmę mierniczą,
- kątownik budowlany,
- łom,
- klucze warsztatowe,
- kołki rozporowe²,
- kołki szybkiego montażu³,
- kołki uniwersalne,
- wkręta z odpowiednimi końcówkami (np.: PH1, PH2, PZ1, PZ2),
- nożyce do cięcia uszczelek,
- nożyce do blachy,
- szlifierki kątowe,
- rolki do montażu uszczelek,
- wiertarkę z udarem,
- komplet wiertel do betonu, drewna i metalu,
- komplet śrubokrętów,
- ściski stolarskie,
- piłę do metalu,
- rozpórki,
- kliny,
- wkręty ościeżnicowe¹³,
- taczki,
- drabiny i rusztowania,
- podnośniki koszowe.

Organizacja pracy

Praca **montera stolarki budowlanej** ma charakter zespołowy, przebiega w systemie jedno- lub dwuzmianowym i jest nadzorowana przez brygadzystę. Monter stolarki budowlanej często czas pracy musi dostosować do harmonogramu innych prac realizowanych na budowie.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Monter stolarki budowlanej może być narażony na:

- porażenie prądem elektrycznym podczas korzystania z elektronarzędzi niespełniających odpowiednich norm bezpieczeństwa,
- upadki i poślizgnięcia spowodowane nierówną powierzchnią na placu budowy,
- urazy mechaniczne spowodowane upadkiem z wysokości,
- skaleczenia i otarcia ciała podczas posługiwania się ostrymi narzędziami,
- obciążenie układu mięśniowo szkieletowego podczas pracy w wymuszonej pozycji ciała i przenoszenia dużych ciężarów,
- infekcje i przeziębienia podczas pracy w niesprzyjających warunkach atmosferycznych.

Ze względu na zagrożenia występujące podczas wykonywania robót montażowych bezwzględnie wymagane jest stosowanie środków ochrony osobistej (kaski ochronne, rękawice robocze) oraz zabezpieczeń przy pracy na wysokościach (szelki bezpieczeństwa, linki asekuracyjne z amortyzatorem).

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **monter stolarki budowlanej** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- silna budowa ciała,
- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość wzroku,
- zmysł równowagi,
- czucie dotykowe,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- brak lęku przed wysokością;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- wyobraźnia przestrzenna,
- uzdolnienia techniczne,
- współdziałanie i współpraca w zespole (grupie);

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do współdziałania,
- samokontrola,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych (różnych) warunkach środowiskowych,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny,
- dokładność,
- odporność na dzielnie pod presją czasu,

- dbałość o jakość pracy,
- zainteresowania techniczne.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do pracy w zawodzie **monter stolarki budowlanej** wymagana jest duża sprawność i siła fizyczna. Przeciwwskazaniem do wykonywania pracy są:

- lęk wysokości,
- zaburzenia równowagi,
- choroby centralnego układu nerwowego,
- zawroty głowy,
- wady wzroku wymagające stałego noszenia okularów,
- brak widzenia obuocznego,
- schorzenia narządu ruchu.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **monter stolarki budowlanej** preferowane jest wykształcenie zawodowe w tym zawodzie (branżowa szkoła I stopnia – dawniej zasadnicza szkoła zawodowa).

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Pracę w zawodzie **monter stolarki budowlanej** może wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania pracy,
- odbyła szkolenie zorganizowane w firmie specjalizującej się w usługach montażu stolarki budowlanej lub w wyspecjalizowanym ośrodku szkoleniowym.

Podjęcie pracy w zawodzie **monter stolarki budowlanej** ułatwia:

- posiadanie dyplomu potwierdzającego kwalifikację BD.33 Wykonywanie robót związanych z montażem stolarki budowlanej, wyodrębnioną w zawodzie szkolnym monter stolarki budowlanej, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- posiadanie dyplomu potwierdzającego kwalifikację BD.20 Montaż konstrukcji budowlanych, wyodrębnioną w zawodzie szkolnym (pokrewnym) monter konstrukcji budowlanych, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- posiadanie świadectwa czeladniczego lub dyplomu mistrzowskiego w zawodach pokrewnych: technolog robót wykończeniowych w budownictwie, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze,

- uzyskanie certyfikatu potwierdzającego kwalifikację rynkową montowanie stolarki budowlanej, zgodnie z zasadami walidacji i certyfikacji kwalifikacji rynkowych wprowadzonych do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnianiu montera stolarki budowlanej są m.in.:

- suplementy Europass (w języku polskim i angielskim), wydawane na prośbę zainteresowanego przez Izby Rzemieśnicze oraz Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- doświadczenie na identycznym lub podobnym stanowisku pracy,
- posiadanie uprawnień do prac na wysokości metodą dostępu budowlanego i/lub dostępu linowego,
- uprawnienia montażysty rusztowań,
- uprawnienia operatora podestów ruchomych samojezdnych,
- prawa jazdy kategorii B i C.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Monter stolarki budowlanej może:

- rozpocząć pracę jako członek brygady montażowej, zdobywając doświadczenie niezbędne do rozwoju zawodowego i awansu,
- po zdobyciu doświadczenia zawodowego, posiadając zdolności i umiejętności organizacyjne oraz umiejętność pracy z ludźmi – awansować na stanowisko brygadzysty nadzorującego pracę małego zespołu pracowników,
- dalej kształcić się w branżowej szkole II stopnia lub technikum (w zawodach branży budowlanej), a następnie po zdaniu matury i ewentualnym ukończeniu uczelni wyższej na kierunku budowlanym awansować na stanowisko kierownicze,
- doskonalić swoje umiejętności, uczestnicząc w branżowych szkoleniach,
- rozszerzać swoje kompetencje zawodowe poprzez kształcenie i/lub szkolenie w zawodach pokrewnych,
- założyć i prowadzić działalność gospodarczą w zakresie montażu stolarki budowlanej.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w **monter stolarki budowlanej** ma następujące możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych:

- przed Okręgowymi Komisjami Egzaminacyjnymi, w zawodzie monter stolarki budowlanej, w zakresie kwalifikacji BD.33 Wykonywanie robót związanych z montażem stolarki budowlanej oraz w zawodzie pokrewnym monter konstrukcji budowlanych, w zakresie kwalifikacji BD.20 Montaż konstrukcji budowlanych,
- przystępując do egzaminu potwierdzającego kwalifikację rynkową Montowanie stolarki budowlanej, zgodnie z zasadami walidacji i certyfikacji kwalifikacji rynkowych wprowadzonych do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Alternatywną drogę potwierdzania kompetencji w zawodzie monter stolarki budowlanej oferuje system nauki zawodu w rzemiośle, który umożliwia zdobycie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodach pokrewnych: technolog robót wykończeniowych w budownictwie, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie. Dokumentami potwierdzającymi te tytuły są odpowiednio: świadectwo czeladnicze oraz dyplom mistrzowski.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **monter stolarki budowlanej** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Monter konstrukcji budowlanych ^S	711102
Stolarz budowlany	711503
Monter płyt kartonowo gipsowych	712901
Monter systemów suchej zabudowy	712902
Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	712904
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie ^S	712905
Monter bram	721401

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **monter stolarki budowlanej** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Montowanie i demontowanie okien i drzwi balkonowych.
- Z2 Montowanie i demontowanie okien dachowych.
- Z3 Montowanie i demontowanie drzwi zewnętrznych i wewnętrznych.
- Z4 Montowanie i demontowanie bram garażowych i przemysłowych.
- Z5 Montowanie i demontowanie osłon okiennych i drzwiowych.
- Z6 Montowanie i demontowanie schodów modułowych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie montażu stolarki budowlanej

Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie montażu stolarki budowlanej obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Montowanie i demontowanie okien i drzwi balkonowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu okien i drzwi balkonowych; - Dokumentację budowlaną, normy, instrukcje montażu i demontażu, specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót montażowych okien i drzwi balkonowych; - Rodzaje stolarki budowlanej; - Parametry okien i drzwi balkonowych; - Technologię montażu i demontażu okien i drzwi balkonowych; - Rodzaje izolacji stosowanych w montażu okien i drzwi balkonowych;	- Przestrzegać zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu okien i drzwi balkonowych; - Posługiwać się dokumentacją projektową oraz instrukcjami dotyczącymi montażu i demontażu okien i drzwi balkonowych; - Określać podstawowe parametry dla okien i drzwi balkonowych; - Dobierać metody montażu i demontażu okien i drzwi balkonowych; - Organizować stanowisko pracy do montażu i demontażu okien i drzwi balkonowych;

• Zastosowanie urządzeń, narzędzi i sprzętu niezbędnych przy montażu i demontażu okien i drzwi balkonowych; • Zasady wykonywania przedmiarów i obmiarów robót związanych z montażem i demontażem okien i drzwi balkonowych; • Zasady rozliczania materiałów, sprzętu i robocizny montażu i demontażu okien i drzwi balkonowych.	• Dobierać materiały i środki do montażu okien i drzwi balkonowych; • Transportować i składować materiały i sprzęt do montażu okien i drzwi balkonowych oraz zdemontowanych elementów; • Dobierać narzędzia oraz maszyny i urządzenia do montażu i demontażu okien i drzwi balkonowych; • Obsługiwać narzędzia, urządzenia i sprzęt do montażu i demontażu okien i drzwi balkonowych; • Przygotowywać ościeże do montażu ościeżnicy; • Ustawiać okno w otworze; • Ustawiać ramę okienną w pionie i poziomie; • Wykonywać montaż i demontaż ościeżnicy; • Osadzać i demontować skrzydło okna i drzwi balkonowych w ościeżnicy; • Wykonywać warstwę izolacji termicznej i akustycznej; • Oceniać jakość wykonanych robót montażowych i demontażowych okien i drzwi balkonowych; • Montować i demontować wewnętrzne i zewnętrzne parapety; • Posługiwać się narzędziami oraz przyrządami kontrolno-pomiarowymi; • Wykonywać przedmiar i obmiar wykonanych robót montażowych i demontażowych; • Rozliczać materiały, sprzęt i robociznę.
---	--

Z2 Montowanie i demontowanie okien dachowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu okien dachowych; • Dokumentację budowlaną, normy, instrukcje montażu i demontażu, specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót montażowych okien dachowych; • Rodzaje i funkcje okien dachowych, świetlików oraz ich podstawowe parametry; • Technologię montażu i demontażu okien dachowych; • Rodzaje izolacji stosowanych w montażu okien dachowych; • Zastosowanie urządzeń, narzędzi i sprzętu niezbędnych przy montażu i demontażu okien dachowych; • Zasady przedmiarowania i obmiarowania robót oraz rozliczania materiałów, sprzętu i robocizny montażu i demontażu okien dachowych.	• Stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu okien dachowych; • Odczytywać z dokumentacji projektowej oraz instrukcji montażu informacje dotyczące montażu i demontażu okien dachowych; • Określać podstawowe parametry i wymagania stawiane standardowym i energooszczędnym oknom dachowym; • Dobierać okna dachowe w zależności od kąta nachylenia połaci dachu oraz wielkości i przeznaczenia pomieszczenia; • Dobierać materiały, narzędzia oraz maszyny i urządzenia do montażu lub demontażu okien dachowych; • Transportować i składować materiały i sprzęt do montażu i demontażu okien dachowych oraz zdemontowanych elementów; • Wycinać otwór montażowy w folii dachowej; • Wycinać łaty dachowe w obszarze przygotowywanego otworu okiennego; • Przygotowywać okno do montażu zgodnie

	z instrukcją producenta; • Wykonywać montaż ościeżnicy do <u>krokwi</u>⁴ i do <u>łat</u>⁵; • Osadzać skrzydło okna dachowego w ościeżnicy; • Regulować ustawienie ościeżnicy okna dachowego; • Wykonywać obróbkę wewnętrzną i zewnętrzną okna dachowego; • Zamontować kołnierz uszczelniający; • Wykonywać montaż i obróbkę świetlików; • Posługiwać się narzędziami oraz przyrządami kontrolno-pomiarowymi; • Wykonywać przedmiar i obmiar wykonanych robót montażowych i demontażowych; • Rozliczać materiały, sprzęt i robociznę.
--	---

Z3 Montowanie i demontowanie drzwi zewnętrznych i wewnętrznych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu drzwi zewnętrznych i wewnętrznych; • Dokumentację techniczną robót montażowych drzwi zewnętrznych i wewnętrznych; • Rodzaje i konstrukcje drzwi; • Wyposażenie i uszczelnienia drzwi; • Technologię montażu i demontażu drzwi zewnętrznych i wewnętrznych; • Zasady kontrolowania i oceny jakości robót montażowych i demontażowych drzwi zewnętrznych i wewnętrznych; • Zasady rozliczania materiałów, sprzętu i robocizny montażu drzwi zewnętrznych i wewnętrznych.	• Przestrzegać zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu drzwi zewnętrznych i wewnętrznych; • Odczytywać informacje z dokumentacji projektowej oraz instrukcji producenta montażu i demontażu drzwi zewnętrznych i wewnętrznych; • Dobierać metody montażu i demontażu drzwi zewnętrznych i wewnętrznych w zależności od rodzaju i konstrukcji drzwi; • Dobierać rodzaj ościeżnicy i szerokość drzwi; • Organizować stanowisko pracy do montażu i demontażu drzwi zewnętrznych i wewnętrznych; • Dobierać materiały, narzędzia i urządzenia do montażu i demontażu drzwi zewnętrznych i wewnętrznych; • Dokonywać obmiaru ościeży drzwiowych; • Przygotowywać ościeżnicę do montażu w zależności od materiału, z którego jest wykonana (metal, drewno); • Mocować ościeżnice do ościeży zgodnie z technologią przyjętą przez producenta; • Montować łączniki i zawiasy; • Osadzać skrzydło drzwiowe w ościeżnicy; • Oceniać dokładność spasowania i domykania; • Wykonywać regulację za pomocą zawiasów; • Montować progi w drzwiach wewnętrznych i zewnętrznych; • Wykonywać izolację termiczną połączenia ościeżnicy z ościeżem; • Wykonywać wykończenie połączenia ościeżnicy z ościeżem; • Demontować ościeżnicę, skrzydło drzwiowe

	i próg w drzwiach wewnętrznych i zewnętrznych; • Oceniać jakość wykonanych robót montażowych drzwi zewnętrznych i wewnętrznych; • Rozliczać materiały, sprzęt i robociznę.
--	--

Z4 Montowanie i demontowanie bram garażowych i przemysłowych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu bram garażowych i przemysłowych; • Dokumentację budowlaną, normy, instrukcje montażu i demontażu, specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót montażowych bram garażowych i przemysłowych; • Podstawowe parametry i wymagania stawiane typowym konstrukcjom dla bram garażowych i przemysłowych; • Technologię montażu i demontażu bram garażowych i przemysłowych; • Konstrukcję bram uchylnych, segmentowych i rolowanych; • Rodzaje bram przemysłowych; • Zasady działania napędów do bram; • Zastosowanie urządzeń, narzędzi i sprzętu niezbędnych przy montażu i demontażu bram garażowych i przemysłowych; • Zasady kontrolowania i oceny jakości robót montażowych i demontażowych bram garażowych i przemysłowych; • Zasady wykonywania przedmiarów i obmiarów robót związanych z montażem i demontażem bram garażowych i przemysłowych; • Zasady rozliczania materiałów, sprzętu i robocizny montażu i demontażu bram garażowych i przemysłowych.	• Stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu bram garażowych i przemysłowych; • Wykonywać prace montażowe i demontażowe bram zgodnie z dokumentacją projektową oraz instrukcjami producenta; • Rozróżniać rodzaje bram w zależności od konstrukcji, przeznaczenia, materiału i sposobu wykonania; • Dobierać metody montażu i demontażu bram garażowych uchylnych, segmentowych i rolowanych; • Dobierać materiały i środki do montażu i demontażu bram garażowych; • Dobierać narzędzia oraz maszyny i urządzenia do montażu i demontażu bram garażowych; • Przygotowywać krawędzie i powierzchnie otworu do montażu bramy garażowej; • Montować ościeżnicę i mocować ją do ościeży ze szczególnym zwróceniem uwagi na poziom belki górnej i piony belek bocznych; • Montować prowadnice rolek bieżących; • Przygotowywać skrzydła bram; • Montować skrzydła bram garażowych lub segmenty skrzydeł; • Oceniać jakość wykonanych robót montażowych bram garażowych; • Dokonywać regulacji zamontowanych bram garażowych; • Rozliczać materiały, sprzęt i robociznę.

Z5 Montowanie i demontowanie osłon okiennych i drzwiowych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu osłon okiennych i drzwiowych w tym dachowych; • Dokumentację budowlaną, normy, instrukcje montażu i demontażu, specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót montażowych osłon okiennych i drzwiowych; • Rodzaje osłon okiennych i drzwiowych wewnętrznych i zewnętrznych;	• Przestrzegać zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu osłon okiennych i drzwiowych; • Posługiwać się dokumentacją projektową oraz instrukcjami producentów, dotyczącymi montażu i demontażu osłon okiennych i drzwiowych; • Dobierać metody montażu i demontażu żaluzji, zasłon, mat i rolet oraz markiz i moskitier;

• Konstrukcje nośne osłon okiennych i drzwiowych; • Technologię montażu i demontażu osłon przeciwsłonecznych i zabezpieczających okiennych i drzwiowych; • Zasady rozliczania materiałów, sprzętu i robocizny montażu osłon okiennych i drzwiowych.	• Dobierać materiały, narzędzia i urządzenia do montażu osłon okiennych i drzwiowych; • Montować wewnętrzne i zewnętrzne osłony okienne i drzwiowe; • Lokalizować i usuwać usterki w napędach i mechanizmach osłon okiennych i drzwiowych; • Oceniać jakość wykonanych robót montażowych osłon okiennych i drzwiowych; • Rozliczać materiały, sprzęt i robociznę.
---	---

Z6 Montowanie i demontowanie schodów modułowych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu schodów modułowych; • Dokumentację budowlaną, normy, instrukcje montażu i demontażu, specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót montażowych schodów modułowych; • Rodzaje, konstrukcje schodów modułowych; • Technologię montażu i demontażu schodów modułowych; • Zasady kontrolowania i oceny jakości robót montażowych schodów modułowych; • Zasady rozliczania materiałów, sprzętu i robocizny montażu i demontażu schodów modułowych.	• Przestrzegać zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska przy montażu i demontażu schodów modułowych; • Posługiwać się dokumentacją projektową oraz instrukcjami dotyczącymi montażu i demontażu schodów modułowych; • Dobierać metody montażu i demontażu schodów modułowych w zależności od konstrukcji i zastosowanego materiału; • Organizować stanowisko pracy do montażu i demontażu schodów modułowych; • Dobierać materiały, narzędzia i urządzenia do montażu i demontażu schodów modułowych • Ustalać gabaryty schodów modułowych; • Montować i demontować konstrukcję mocującą schody; • Mocować skrzynię z drabinką do łat mocujących; • Dostosowywać ilość schodów do wysokości pomieszczenia; • Układać izolacje cieplną; • Montować i demontować elementy schodów modułowych; • Oceniać jakość wykonanych robót montażowych i demontażowych schodów modułowych; • Rozliczać materiały, sprzęt i robociznę.

3.3. Kompetencje społeczne

Pracownik w zawodzie **monter stolarki budowlanej** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

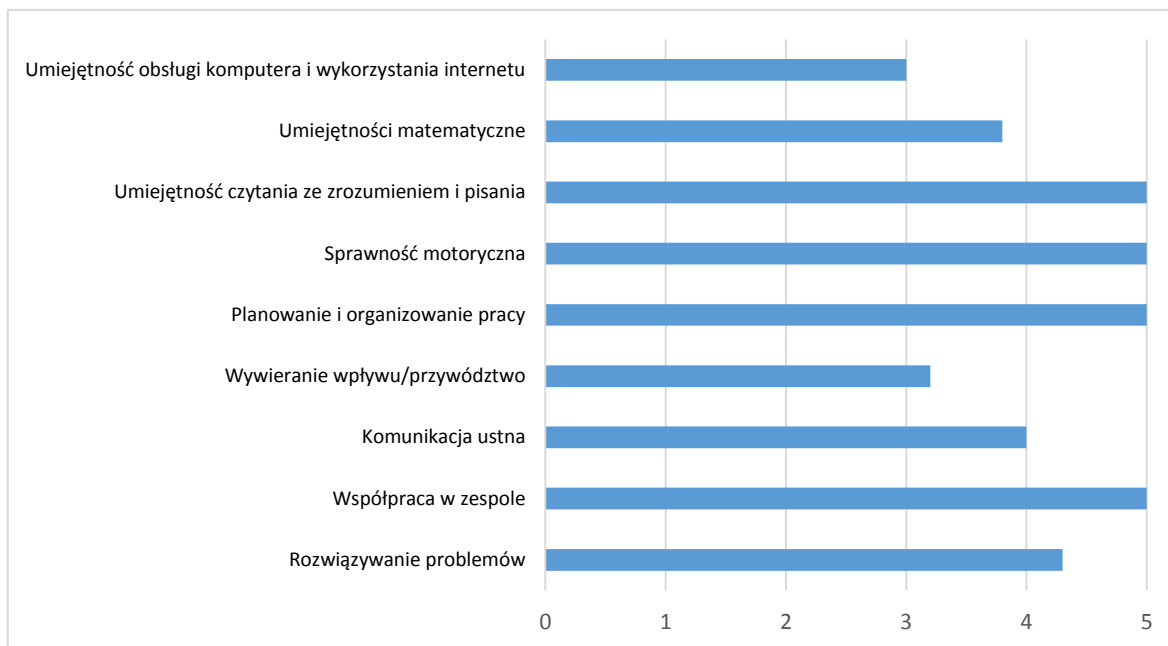
W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań oraz za powierzony sprzęt i narzędzia wykorzystywane na stanowisku pracy.
- Dostosowywania zachowania do zmiennych okoliczności w środowisku pracy.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych.
- Współpracowania i komunikowania się w zespole.
- Oceniania zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.

- Oceniania i weryfikowania wykonywanych przez siebie prac w zakresie montowania stolarki budowlanej.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami w branży budowlanej.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **monter stolarki budowlanej**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **monter stolarki budowlanej**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **monter stolarki budowlanej** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji. Kwalifikacji pełnej BD.33 Wykonywanie robót związanych z montażem stolarki budowlanej przypisany jest poziom III Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Monter stolarki budowlanej może podjąć pracę w przedsiębiorstwach remontowo-budowlanych, usługowych oraz przemysłowych jako pracownik fizyczny. Może ponadto podjąć pracę w zakładach produkujących elementy stolarki budowlanej. Może także prowadzić własną działalność gospodarczą, świadcząc usługi montażu stolarki budowlanej.

Zatrudnienie w zawodzie monter stolarki budowlanej oferują:

- przedsiębiorstwa budowlane,
- przedsiębiorstwa handlowo-usługowe, które sprzedają i równocześnie świadczą usługi montażu stolarki budowlanej,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- przedsiębiorstwa produkcyjne.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometr.zawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) pracowników w zawodzie **monter stolarki budowlanej** przygotowuje się w systemie kształcenia zawodowego w zakresie kwalifikacji BD.33 Wykonywanie robót związanych z montażem stolarki budowlanej.

Kompetencje przydatne w zawodzie monter stolarki budowlanej można także uzyskać w systemie szkolnym, w zawodzie pokrewnym monter konstrukcji budowlanych, w zakresie kwalifikacji BD.20 Montaż konstrukcji budowlanych.

Kształcenie w wymienionych zawodach oferują szkoły branżowe I stopnia.

Natomiast kwalifikacyjne kursy zawodowe (dla dorosłych) w zakresie kwalifikacji: BD.33 Wykonywanie robót związanych z montażem stolarki budowlanej oraz BD.20 Montaż konstrukcji budowlanych mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Potwierdzenie kompetencji w ww. zawodach (w zakresie wyodrębnionych kwalifikacji) prowadzą (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Szkolenie

Szkolenia dla kandydatów do pracy i pracowników w zawodzie **monter stolarki budowlanej** mogą być organizowane na własne potrzeby przez przedsiębiorstwa, specjalizujące się w montowaniu stolarki budowlanej.

Szkolenia mogą być też oferowane przez szkoły, ośrodki kształcenia zawodowego i inne instytucje szkoleniowe działające na rynku usług szkoleniowych, realizujące szkolenia w zakresie montowania stolarki budowlanej.

Z reguły organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wybiezstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **monter stolarki budowlanej** wynosi średnio 3170 zł brutto miesięcznie (mediana). 25% najgorzej wynagradzanych monterów stolarki budowlanej zarabia poniżej 2600 zł brutto miesięcznie. Na zarobki powyżej 3900 zł brutto miesięcznie może liczyć grupa 25% najlepiej opłacanych monterów stolarki budowlanej.

Na wysokość wynagrodzenia mają wpływ takie czynniki, jak:

- wykształcenie i doświadczenie zawodowe,
- wielkość firmy,
- kapitał firmy,
- region zatrudnienia.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **monter stolarki budowlanej** możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada może być skorygowana odpowiednimi soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L) – osoby słabo słyszące, które powinny stosować aparaty słuchowe, pod warunkiem zapewnienia im odpowiedniej pomocy technicznej oraz właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy np. pod kątem możliwości percepcji sygnałów alarmowych.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji

z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1570, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1202, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. poz. 1966, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401).

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych oraz innych pracach związanych z wysiłkiem fizycznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1139).
- Obwieszczenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 7 lipca 2017 r. w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Montowanie stolarki budowlanej” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (M.P. poz. 704).

Literatura branżowa:

- Kusina A., Machnik M.: Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwo. WSiP, Warszawa 2018.
- Łagoda, G. Łagoda, M.: Zastosowanie szkła w budownictwie infrastrukturalnym. Wydawnictwo SIGMA-NOT, Warszawa 2015.
- Miesięcznik Inżynier Budownictwa. Wydawnictwo Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa Sp. z o.o.
- Miesięcznik MURATOR. ZPR Media.
- Miesięcznik Świat szkła. Euro-Media Sp. z o.o., MediaFachowe Sp. z o.o.
- Osiecka E.: Materiały budowlane. Kamień, ceramika, szkło. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2010.
- Panas J. (red.): Nowy poradnik majstra budowlanego. Arkady, Warszawa 2012.
- Piekarczuk A.: Elementy konstrukcyjne ze szkła budowlanego. ITB, Warszawa 2013.
- Szymkowiak A. (red.): Poradnik kierownika budowy. Wydawnictwo Forum, Poznań 2012.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Branżowy portal stolarki <http://infookno-biznes.pl>
- Budowlany Serwis dla profesjonalistów www.muratorplus.pl
<https://www.muratorplus.pl/biznes/wiesci-z-rynku/montaz-okien-przez-fachowca-nowy-zawod-monter-stolarki-budowlanej-aa-UKvy-uR26-3Kfz.html>
- Informatory o egzaminach potwierdzających kwalifikacje zawodowe: <https://cke.gov.pl/egzamin-zawodowy/egzamin-zawodowy-formula-2017/informatory/informatory-2>
- Inżynier Budownictwa – serwis internetowy branży budowlanej: <http://www.inzynierbudownictwa.pl>
- Polska Izba Inżynierów Budownictwa: <https://www.piib.org.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal budowlany Cztery Ściany <http://czteryściany.eu>.
- Portal budowlany <https://www.liderbudowlany.pl>
- Portal budowlany <https://www.portal-budowlany24.pl>
- Sektorowa Rama Kwalifikacji w Budownictwie (SRK-Bud): <http://kwalifikacje.edu.pl/sektorowa-rama-kwalifikacji-w-budownictwie-srk-bud>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasifikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Związek Rzemiosła Polskiego: Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.

Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).

Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Dokumentacja techniczna	Zbiór dokumentów (planów, rysunków, obliczeń technicznych, kosztorysów, harmonogramów, opisów technicznych oraz technologicznych itp.) zawierających dane niezbędne do wyprodukowania określonego wyrobu lub wykonania określonych prac.	https://archiwista24.wordpress.com/2014/07/18/definicja-dokumentacji-technicznej/ [dostęp: 31.10.2018]
2	Kołki rozporowe	Elementy służące do łączenia i montażu okien i drzwi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
3	Kołki szybkiego montażu	Elementy posiadające tulejowe zamocowania, bez kołnierza, służące do szybkiego łączenia i montażu stolarki budowlanej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
4	Krokiew	Pochyła belka konstrukcji nośnej dachu, wykonana najczęściej z drewna, która opiera się na murach budynku.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki, na podstawie http://fachowydekarz.pl/tag/krokiew/ [dostęp: 31.10.2018]
5	Łata	Drewniana listwa o przekroju prostokątnym lub kwadratowym, stanowi element konstrukcji dachu, przymocowana za pomocą gwoździ lub wkrętów do krokwii.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki, na podstawie http://fachowydekarz.pl/tag/lat/ [dostęp: 31.10.2018]
6	Obmiar robót	Ustalenie ilości robót do wykonania na podstawie pomiarów z natury. Dokonuje się go w celu rozliczenia wykonawcy za wykonane roboty z pracownikami i inwestorem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki, na podstawie https://kosztorysy.wordpress.com/pojecie-obmiaru-robot-budowlanych/ [dostęp: 31.10.2018]
7	Ościeże	Wewnętrzna powierzchnia otworu okiennego lub drzwiowego w ścianie budynku, prostopadła lub nachylona do lica ściany.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki, na podstawie https://sjp.pwn.pl/slowniki/o%C5%9Bcie%C5%BCe.html [dostęp: 31.10.2018]

8	Ościeżnica	Potocznie nazywana futryną, to rama umocowana w ścianie, do której przymocowuje się skrzydło okna lub drzwi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki, na podstawie https://sjp.pwn.pl/sjp/futryna;2460465.html [dostęp: 31.10.2018]
9	Pion	Przyrząd służący do wyznaczenia kierunku pionowego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
10	Podnośnik koszowy	Urządzenie dźwignicowe w postaci platformy lub kosza na końcu hydraulicznego ramienia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
11	Przedmiar robót	Ustalenie ilości robót do wykonania na podstawie pomiarów sporządzonych w oparciu o dokumentację techniczną.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://www.bzg.pl/node/252 [dostęp: 31.10.2018]
12	Stolarka budowlana	Wyroby budowlane, m.in.: okna, drzwi, bramy garażowe, bramy przemysłowe, drzwi balkonowe, wykonane z drewna, aluminium, stali, PCV.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
13	Wkręty ościeżnicowe	Łączniki stalowe służące połączenia stolarki budowlanej z ościeżem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.